

ZAKLADATEL A PRINCIPÁL Milan Hein
JEDNATEL Martin Šimek
UMĚLECKÝ ŠÉF Pavel Ondruch
PRODUKCE Claudia Nasliová
MARKETING, PR Michal Zelenka
VEDOUCÍ TECHNIKY Tomáš Dvořan
VEDOUCÍ GARDEROBY Eva Otmar

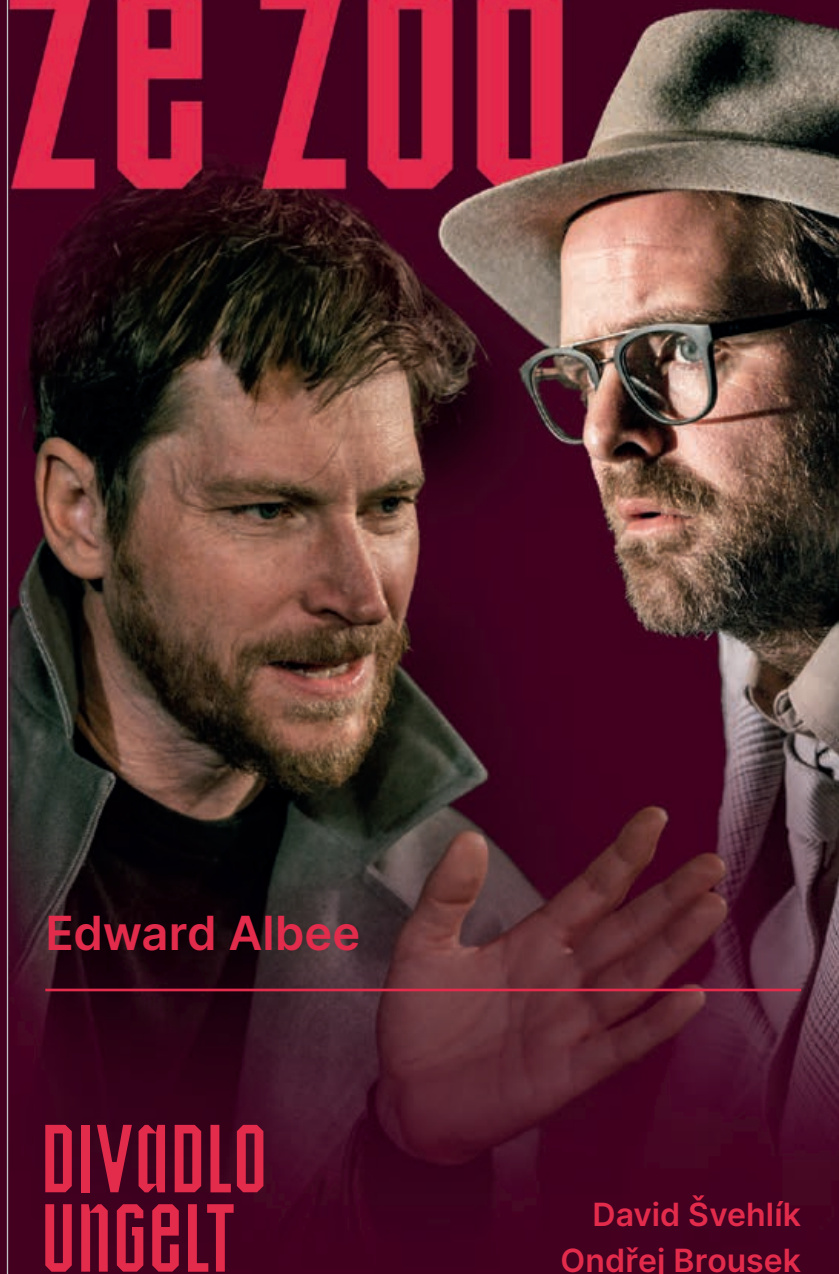
SPOLUPRACOVNÍCI DIVADLA
Kateřina Šimková, Marie Krbová, David Zelinka,
Richard Fahrner, Jan Doskočil, Vít Drozda, Ondřej
Sýkora, Anna Vopátková, Lidiya Glavanakovová,
Natálie Löwová, Iveta Pažoutová, Václav Bláha,
Petr Holata a Gabriela Falcová.

Divadlo Ungelt, Malá Štupartská 1, Praha 1
Letní scéna Divadla Ungelt, Nový Svět,
Praha 1 – Hradčany
www.divadlounge.cz

VYDALO DIVADLO UNGELT S.R.O.
Nový Svět 78/5, Praha 1 – Hradčany
říjen 2023 / Sezóna 2023-2024
PROGRAM PŘIPRAVIL Pavel Ondruch
FOTO Jan Malíř
GRAFICKÁ ÚPRAVA Marcel Brna

Chcete vědět, co se děje
v zákulisí Divadla Ungelt?
Sledujte nás na sociálních sítích
nebo přímo na našich webových
stránkách www.divadlounge.cz.

PŘÍBĚH ZE ZOO

Edward Albee

DIVADLO
UNGELT

David Švehlík
Ondřej Brousek

Příběh ze zoo

The Zoo Story

AUTOR

Edward Albee

PŘEKLAD

Pavel Dominik

REŽIE

Jiří Pokorný

DRAMATURGIE

Pavel Ondruch

VÝPRAVA

Jana Hauskrechtová

HUDBA

Nikos Engonidis

HRAJÍ

**Jerry
Peter**

**David Švehlík
Ondřej Brousek**

ASISTENTKA REŽIE

Marie Krbová

VEDOUcí GARDEROBY

Eva Otmar

VEDOUcí TECHNIKY

Tomáš Dvořan

ZVUK A SVĚTLA

Tomáš Dvořan, David Zelinka, Richard Fahrner

GARDEROBA A REKVIZITY

**Anna Vopátková, Eva Otmar, Lidija Glavanakovová,
Natálie Löwová**

Premiéry 22. a 23. října 2022 v Divadle Ungelt.

Autorská práva k dramatickému textu a překladu zastupuje
Aura – pont s. r. o., Veslařský ostrov 62, 147 00 Praha 4.

Květiny dodává firma Metamorphosis

HLAVNÍ PARTNEŘI

**manželé
Zuzana a Martin Molnárovi**

**Klub přátel
Divadla Ungelt, z. s.**

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

PRÁVO

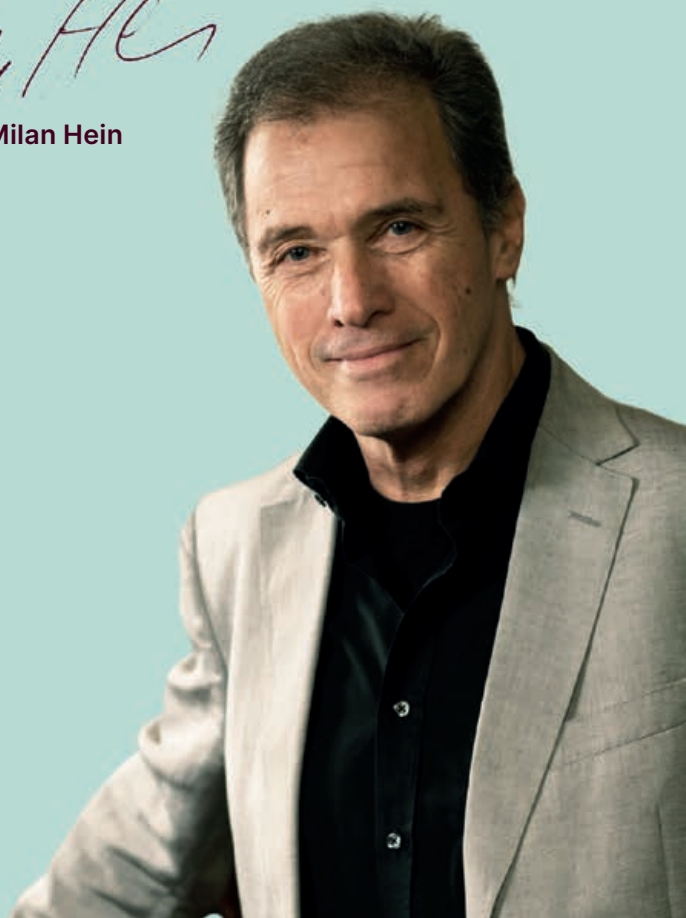

Vážení diváci,

hru světově proslulého amerického dramatika Edwarda Albeeho, na kterou jste se sem přišli podívat, nosím v hlavě přes půl století. Uchvátila mě legendární inscenace v Činoherním klubu v režii Jana Kačera. Nezapomenutelný zážitek! A teď si ji budete moci vychutnat v Ungeltu...

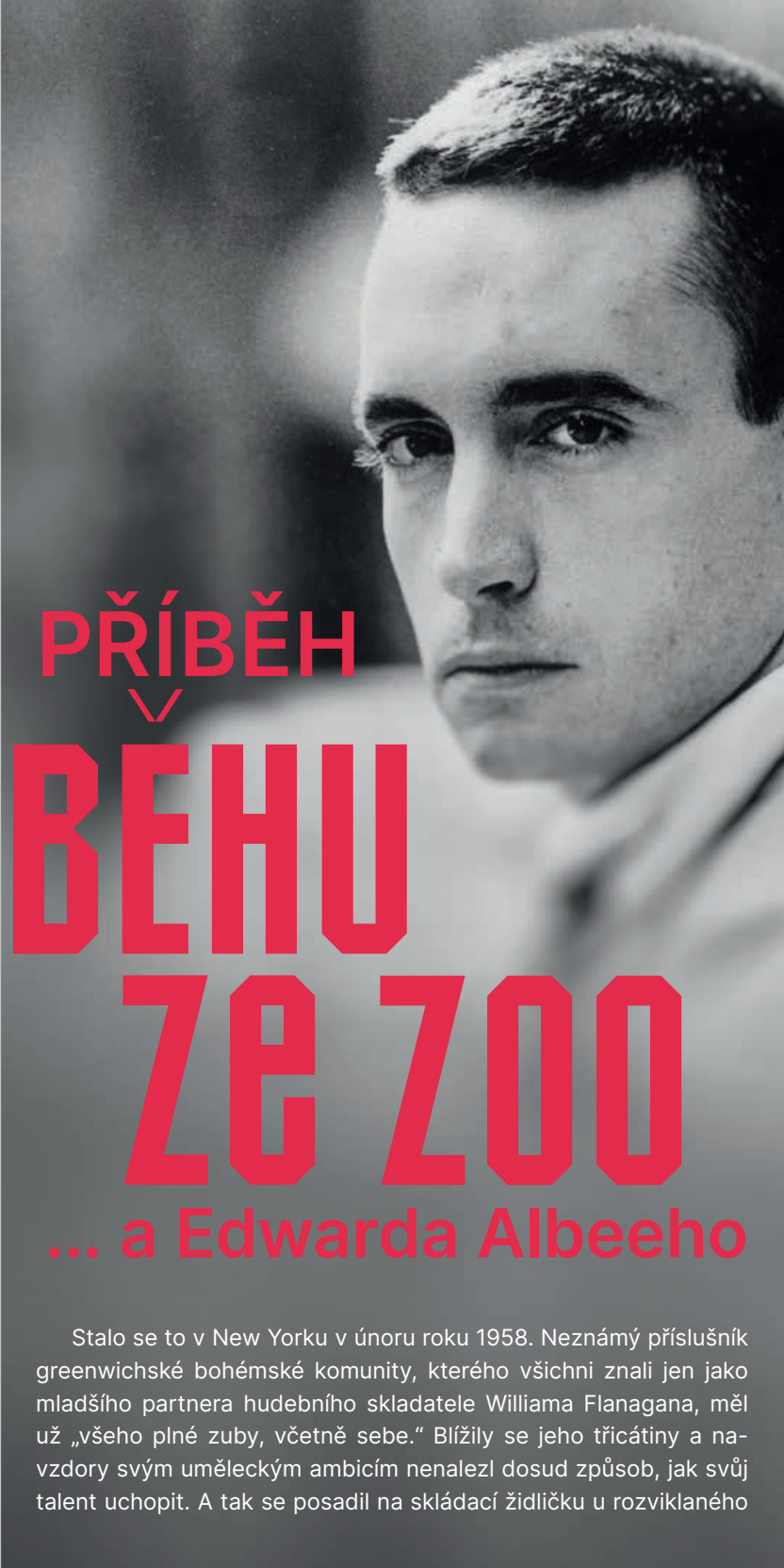
Přeji dobrý večer!

Váš Milan Hein

„Absurdní divadlo, podle mého názoru, uměleckými prostředky formuluje existenciální a postexistenciální filozofické koncepty. Ty se týkají především snah člověka najít smysl ve své nesmyslné existenci v nesmyslném světě. Svět nám nedává smysl, protože se všechny iluze, které si člověk stvořil – tj. morální, náboženské, politické i sociální struktury – zhroutily.“

*(Albeeho citace z článku
Which Theatre Is the Absurd One?,
který vyšel v roce 1962 v New York
Times. Albee text zařadil do výboru
svých článků a esejů, který v roce 2005
vyšel pod názvem Stretching My Mind.)*

PŘÍBĚH PŘÍBĚHU ZE ZOO ... a Edwarda Albeeho

Stalo se to v New Yorku v únoru roku 1958. Neznámý příslušník greenwichské bohémské komunity, kterého všichni znali jen jako mladšího partnera hudebního skladatele Williama Flanagana, měl už „všeho plné zuby, včetně sebe.“ Blížily se jeho třicátiny a navzdory svým uměleckým ambicím nenalezl dosud způsob, jak svůj talent uchopit. A tak se posadil na skládací židličku u rozvíklého

stolu v kuchyni bytu s adresou 238 West 4th Street a napsal jednu z nejikoničtějších vět moderního světového dramatu: „I've been to the zoo.“ Neměl žádnou představu, jak pokračovat, přesto se nebyl schopen zastavit. V následujících dvou a půl týdnech napsal aktovku *Příběh ze zoo* (*The Zoo Story*). Když ji 10. března, dva dny před narozeninami, dokončil, okamžitě pocítil, že „vše do sebe zaklaplo.“ Svůj hlas našel dramatik Edward Albee.

Narodil se 12. března 1928 a už 26. března byl předán adopční agentuře. 30. března, když bylo dítěti osmnáct dní, byl umístěn k Reedu A. Albeemu a Frances C. Albeeevým. Oficiálně jej bezdětní manželé adoptovali – jako Edwarda F. Albeeho III – o deset měsíců později. Na rozdíl od chudé rodné matky (víme o ní jen to, že syna opustila poté, co ji opustil muž) platil rod Albeeeů za bohatou newyorskou smetánku. Albeeho děd na přelomu 18. a 19. století vy-

budoval obří vaudevillové impérium a zbohatl tak, že jeho syn Reed – otec Albeeho – už pracovat vůbec nemusel. Adopci sice inicioval Reed, protože bez dědice by se neobešel, ale o dítě se nezajímal. Zato matka Frances, která pravidelně synovi vyhrožovala, že ho vrátí do sirotčince, hrála v Albeeho životě hlavní roli. Panovačná, tvrdá a mrazivě vznešená lady, která milovala vysokou krejčovinu a ušlechtilé koně, si své postavení šikovně vydobyla. „Prodavačce z Jersey City“ se podařilo proniknout na soukromý večírek přímo u Reeda v bytě a tam čerstvě rozvedeného a o dvanáct let staršího milionáře zaujmout. „Za šest neděl byl můj,“ konstatuje postava „A“ v Albeeho nejautobiografičtější hře *Tři velké ženy* (1991), v níž se s toxickou osobností matky snažil ve více jak šedesáti letech smířit.

Komplikovaný vztah k rodičům se zhoršoval při pokusech dosáhnout nějakého vzdělání. Z Rye Day School v New Yorku přešel

do Lawrenceville School v New Jersey, kde propadl z angličtiny, historie, francouzštiny a přírodních věd. Rodiče ho pak poslali na vojenskou školu v Pensylvánii, což Albeeho, který mnohé provokoval „neopodstatněným postojem nadřazenosti“, definitivně izolovalo. Z tohoto martyria ho zachránil přestup na školu Choate Rosemary Hall v Connecticutu, kam se dostal jen díky osvědčené přímluvě pedagoga z Lawrenceville School. Ten jako jeden z mála v Albeem rozpoznal talent.

Na Choate našel svůj první „intelektuální domov“, v němž mohl kontinuálně rozvíjet všechny své umělecké zájmy. Například poezii. Básně, které prostupoval vliv všech možných anglických a amerických básníků, publikoval ve školním časopise. Ve dvanácti letech také napsal svou první divadelní hru *Aliqueen* a na Choate později zvítězil v literární soutěži s antiklerikální hrou *Schizm*. Pokusil se i o román. Jmenoval se *The Flesh of Unbelievers* a na více než pěti stech stránkách představil osud romantického hrdi-

ny, který má problém s rodiči... Po Choate se pokusil pokračovat na univerzitě Trinity College, kde však největší pozornost věnoval alkoholu. Po třech semestrech studium ukončil a vrátil se do své zlaté domácí klece.

Rodiče mu sehnali práci copywritera v reklamní agentuře, ale Albee po první neshodě s šéfem dal výpověď. Zklamání rodičů rostlo a kulminovalo, když se Albee, tak jako mnohokrát, vrátil roku 1949 v pět hodin ráno z nočního tahu a usnul, aniž by uklidil pozvracený interiér luxusního rodinného auta. V půl deváté ráno ho rodiče vzbudili. „Když mi otec řekl, ať se buď srovnám, anebo vypadnu, pochopil jsem, že je to tady. Vzpomínám si, jak jsem šel nahoru a zabalil si kufr. Ještě ten den jsem odjel.“ S otcem se už neviděl (kromě jednoho náhodného setkání) a nezúčastnil se ani jeho pohřbu. Matku spatřil až za sedmnáct let, a přestože s ní obnovil kontakt, nikdy k sobě cestu nenašli.

Fatální vztah s rodiči se promítal do všech jeho her – cítíme ho nejen v *Příběhu ze zoo*, ale také v *Americkém snu* (1958). V něm Albee nelítostně atakuje představu o tradiční americké rodině, kterou chápe jako krutou, nemocnou jednotku, v níž není schopná přežít žádná čistá duše – ani dítě, ani babička. V té zobrazil svou vlastní milovanou babičku. Díky tomu, že s nimi žila nedaleko Manhattanu v městečku pro vyvolené Larchmont, mohl se Albee alespoň o někoho emočně opřít. Náklonnost cítil ještě ke své chůvě, která v něm probudila zájem o umění, k matčině sestře, těžké alkoholičce, k osobnímu trenérovi, ke svým psům a kočkám, ke svým platonickým prvním láskám (třeba k rodinnému podkonímu) a především ke svému nejlepšimu kamarádovi Noelu Farrandovi, který jej jako nejbližší rádce a spřízněná duše provázel životem až do roku 1996, kdy zemřel.

Ani ne o dva roky mladší Farrand byl sousedem Albeeů a s Edwardem sdílel jak pocit vydědění, tak umělecké sklony. Snili o kariérách hudebních skladatelů, což se jednomu z nich, jistě si domyslíte kterému, podařilo. Farrand tak mohl Albeeho uvést do newyorské umělecké komunity a představit ho – roku 1948 – svému spolužákovi

ze studií kompozice a nejzásadnější osobnosti Albeeho života, které *Příběh ze zoo* věnoval, Williamu Flanaganovi.

Vztah společensky protřelého Flanagana a o necelých šest let mladšího Albeeho se mnohdy připodobňuje k výbušnému vztahu Verlaina a Rimbauda, a to i navzdory tomu, že Flanagan hrál v Albeeho mládí dominantní mentorskou roli a Albee byl spíše šedivá neprobuzená myška. Svobodomyšlný svazek byl pln roztržek a ne jeden jejich společný kamarád po zhlédnutí krutých slovních výměn Marthy a George v Albeeho mistrovském kousku *Kdo se bojí Virginie Woolfové?* měl dojem, že sleduje je dva... A alkohol jim rozhodně nepomáhal. „Síce jsem pořád chlastal, ale úplně mimo jsem nebyl. Celou dobu jsem psal, i když ne moc dobře. Vstřebával jsem ale do sebe hodně vlivů. Pohyboval jsem se totiž mezi lidmi, kteří byli o něco starší než já, o něco kultivovanější, informovanější, mezi lidmi, kteří mě mohli něco naučit.“ Albee dal svou poezii přečíst básníkovi W. H. Audenovi a Thorntonu Wilderovi (autorovi románu *Most svatého Ludvíka krále* nebo her *Naše městečko* a *Dohazovačka*). Auden mu doporučil, aby raději psal „pornografické verše“ a Wilder se ho zeptal, jestli spíše nepřemýšlel o psaní divadelních her. Vyslyšel Wildera. Za deset let hledání napsal devět her, tucet povídek a více než sto básní.

Příběhu ze zoo, podle Albeeova oficiálního životopisce Mela Gussowa (jehož kniha *Edward Albee: A Singular Journey* z roku 1999 je jedním z hlavních pramenů tohoto článku), předcházela řada textů, v nichž se v dialogu střetávali dva muži. Avšak finální inspiraci získal Albee pravděpodobně 7. ledna 1958 (tedy jen měsíc před tím, než rozepsal *Zoo*). Premiéra na Off-Broadwayi méně známé aktovky Tennessee Williamse *Náhle loňského léta* přivedla jeho i Flanagana k vytržení. Williamsovo odhalení nepotlačitelné dravé zvířecí povahy v každé – zdánlivě civilizované – lidské bytosti jim konvenovalo stejně jako potlačovaná homosexualita fantomové postavy zemřelého Sebastiana. Sebastianova matka navíc připomínala matku Albeeho – nejen povahou, ale i skutkem. Obě odmítaly připustit synovu orientaci, čímž kopírovaly celospolečenské nálady.

Příběh ze zoo vznikal za působení republikánského senátora Josepha McCarthyho, který rozpoutal hon na „perverzní a levičácké“ projevy sexuality (dnes o tom mluvíme jako o „levandulové panice“). Queer jedincům nezbývalo, než se skrývat. I proto mnozí *Zoo* chápou jako zoufalou subverzní zpověď homosexuála, což některé vedlo k obvinění, že Albee rozvracečsky útočí na „normální“ heterosexuální společnost. To je samozřejmě hloupost. Geniálního dramatika dělá z Albeeho to, že svou svébytnou zkušenost dokázal

Albeeho *Stalo se v zoo* v Činoherním klubu. Česká premiéra v roce 1965. Peter: Josef Vondráček, Jerry: Josef Somr. Režie: Jan Kačer. Foto: Miloň Novotný.

přetavit do obecně srozumitelné roviny. Pocit v kleci uvězněného zvířete je vlastní většině z poválečné generace, přičemž Albee tento pocit nepopisuje, on rovnou nabízí řešení – stačí zničit všechny iluze, které nás svazují. Nekompromisně nás shazuje z pohodlných laviček do neznáma, zpět ke svobodě. „Peter a Jerry jsou dva Edwardové – ten, který zůstal doma v Larchmontu, a ten, který odešel žít do New Yorku.“

Jerryho boj za pravdivost, a zvláště jeho závěrečná oběť, má novozákonní rozměry. „Je docela zajímavé, že po dokončení *Příběhu ze zoo* mi jedna velmi milá jeptiška z Brooklynu napsala dopis, v němž poukázala na mé využívání křesťanské symboliky – že se Peter a Jerry podobají Petrovi a Ježíšovi, že Peter dokonce třikrát popírá to, že ví, o čem Jerry mluví. I když jsem nic z toho nenapsal záměrně, nepřekvapilo mě, když jsem se o tom dočetl.“

Albeemu a Flanaganovi, jemuž *Zoo* vyrazila dech, se nedařilo nikoho přesvědčit, aby hru produkoval (producenti nejčastěji textu vyčítali nedostatečnou délku). Flanagan proto napsal svému vlivnému kamarádovi a učiteli Davidu Diamondovi do Florencie. V říjnu 1958 obdržel text a reagoval na něj ještě ten měsíc: „Velmi dojemným, znepokojivým a naprosto nemilosrdným způsobem jste odhalil mezilidské konflikty i žalostnou neschopnost naší vzájemné komunikace.“ Diamondův přítel švýcarský herec, režisér a překladatel Pinkas Braun projevil zájem o uvedení. Text přeložil do němčiny a natočil ho na magnetofonový pásek, který distribuoval po německých divadlech. Nahrávka uhranula šéfkou divadelní sekce nakladatelství S. Fischer Verlag ve Frankfurtu Stefani Hunzingerovou. Ta zavolala řediteli Schillerova divadla v Berlíně, který souhlasil s jejím prozřetelným nápadem, aby aktovka byla uvedena společně s monodramatem Samuela Becketta *Poslední páska* (které mělo světovou premiéru v Londýně ten samý rok, co vznikl *Příběh ze zoo*).

Před odjezdem do Berlína se Albee a Flanagan po sedmiletém bouřlivém soužití rozešli. Jejich role v partnerství se neúnosně proměnily („Nepotřeboval jsem se odtrhnout, šlo jen o to, že přestal být tím, čím byl.“) a v neposlední řadě potkal Albee v únoru 1959 „devatenáctiletého, úchvatně vypadajícího blondatého chlapce.“ Byl to Terrence McNally, tehdy neznámý student, později slavný dramatik (*Mistrovská lekce, Frankie a Johnny ve stínu luny...*). „S Terrencem jsme si začali povídat a hned potom jsme se, abych tak řekl, sestěhovali...“ Flanaganova kariéra upadala tak rychle, jako rostla kariéra Albeeho. I tak ale zůstal až do své tragické smrti v roce 1969 (kombinace alkoholu a drog mu způsobila infarkt) jeho nejbližším kamarádem a prvním čtenářem i kritikem.

28. září 1959 měla světovou premiéru ve studiu Schillerova divadla v Berlíně *Die Zoogeschichte* v režii Waltera Henna. Německé noviny nešetřily chválou: „Edward Albee smíchal své znalosti Becketta, Poa, Kafky, Freuda se senzační technikou psaní hollywoodských hitů.“ Berlínský úspěch obnovil zájem amerických producentů. Actors Studio na podzim 1959 uvedlo *Příběh ze zoo* jako scénické čtení. Na jediném uvedení sice nebyly ikony Lee Strasberg a Elia Kazan, ale byl tam spisovatel Norman Mailer (protiválečný román *Nazí a mrtví*). Když se po přečtení hry Albeemu v diskuzi vytýkalo kde co, povstal Mailer a pronesl: „To je, do prdele, ta nejlepší aktovka, jakou jsem kdy viděl!“ Nicméně kritické názory převládly a Actors Studio aktovku nezinscenovalo.

Na Albeeho už čekalo další osudové setkání – s producentem Richardem Barrem (jejich spolupráce na *Zoo* a skoro všech dalších jeho hrách se zapsala do dějin amerického moderního divadla jako ideální ukázka oboustranně prospěšného vztahu). Barr se rozhodl jít stejnou cestou jako v Berlíně a uvést *Zoo* v jednom večeru s *Poslední páskou*. Zkoušení bylo složité (jednak se hádal režisér Milton Katselas s Georgem Maharisem, který hrál Jerryho, a jednak Richard Barr nesouzněl s režijní metodou a chtěl Katselase vyhodit), ale 14. ledna 1960 se *Příběh ze zoo* dočkal své americké premiéry v Provincetown Playhouse na Off-Broadwayi.

Žádná z Albeeho her nikdy nebyla přijata s jednoznačným nadšením. Obviňovali ho, že vykrádá francouzského mága Jeana Geneta, jehož dílo Albee zbožňoval, či britského rozhněvaného mladého muže Johna Osborna. Debaty o hře ale neustávaly a Albee tak získal postavení nejslibnějšího amerického dramatika současnosti. V návalu sebevědomí vznikl fragment *Exorcism „o dvou vysokoškolských pedagozích a jejich ženách“*. Zanedlouho ho rozpracoval do celovečerní pitvy manželského svazku *Kdo se bojí Virginie Woolf*.

fové? (1962). Kanonický text, který je považován za jedno z nejlepších amerických dramát 20. století, Albeemu sice nezajistil Pulitzerovu cenu (porota odmítla cenu udělit „sprosté“ hře, načež dva její členové z ní na protest odstoupili), ale udělal z něj pohádkově bohatou superstar, která se až do smrti mohla plně soustředit jen a jen na psaní.

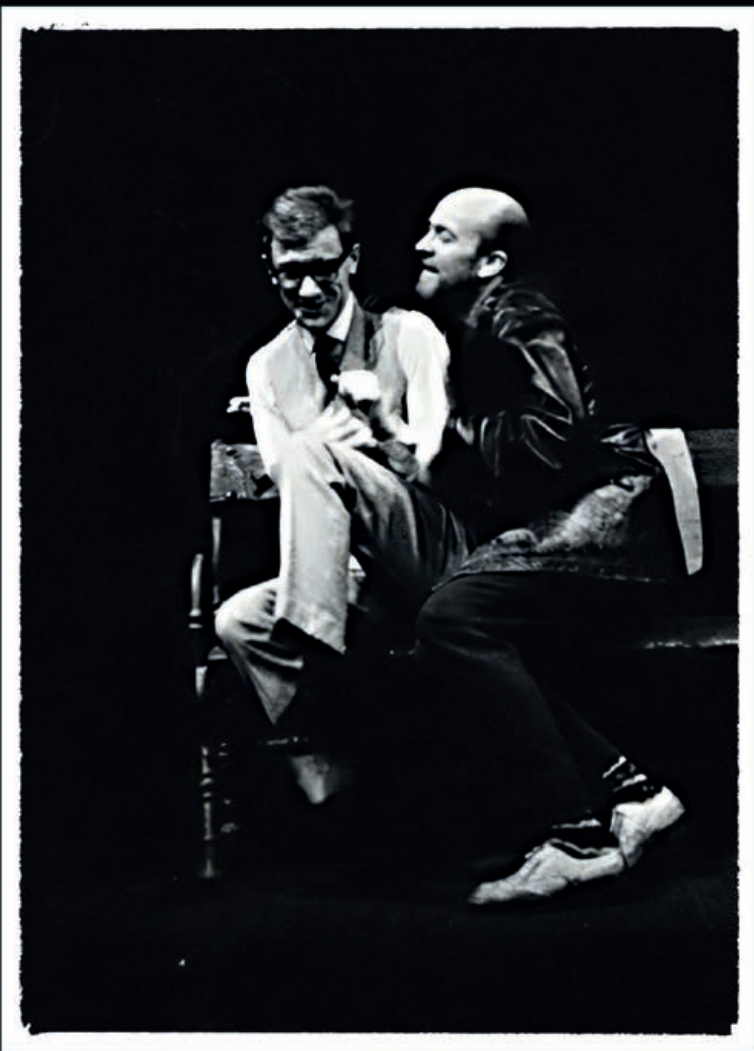
K *Příběhu ze zoo* se Albee během svého života dvakrát vrátil. Poprvé v roce 1981, kdy pro soukromou benefiční akci napsal *Another Part of the Zoo*. Tato hravá variace bývá označována jako „gay verze *Příběhu ze zoo*“. Mel Gussow o nikdy nezveřejněné hře píše, že začíná stejně jako originál, ale „po krátkém rozhovoru o cvičení a kulturistice se Jerry zeptá muže na lavičce, jak se jmenuje. Představí se jako Peter, Jerry se pak představí jako Ježíš. Ale ne jako Ježíš Kristus, ale jako hispánský nositel jména Ježíš. Ježíš najednou prohlásí: ‚Myslím, že máme společného přítele.‘ Ten přítel se jmenuje Nicky. Ježíš tak moc trvá na tom, aby si na něj Peter vzpomněl, až nakonec vytáhne nůž a vyhrožuje mu jím. Když Ježíš stupňuje svůj tlak, Peter se zeptá ‚Co to jako má být? Nějaké podobenství či co?‘ Nicky měl poměr s mužem, který možná byl právě Peter, a ten ho po sto dnech opustil. Nicky se pokusil zabít a podřezal si žíly. Ježíš drží nůž na Peterově tváři a křičí: ‚Jak jsi mu to mohl udělat? Jak jsi to mohl komukoli udělat!?’ Peter vše odmítá a žadoní o život. Na konci hry Peter opakovaně popírá, že je gay. Ježíš odchází a Peterova poslední replika zní: ‚Nejsem; já nejsem gay; já... nejsem... gay!‘“

Podruhé se k *Zoo* Albee vrátil v roce 2004. Na stará kolena se domníval, že postavu Petera odbyl (s čímž nesouhlasíme, neboť Peterova málomluvnost je součástí vnitřní dynamiky hry) a chtěl ji proto víc osvětlit. Aktovka *Homelife*, prequel *Zoo*, zachycuje Peterovo manželství s Ann těsně před tím, než si Peter vyrazí číst do Central Parku. Ann děj otevře replikou: „Musíme si promluvit“, po níž Albee nerozvádí svůj typický manželský dialog plný sváru, ale nechává spíš dvě senzitivní kultivované osobnosti objevovat tužby, o nichž neví, a ohledávat zdi vězení, o nichž také neví („Ann: Jsem s tebou šťastná – s vámi. Ale něco ve mně mi říká, že šťastná nejsem – ne úplně. A nemůžu přesně přijít na to, v čem je problém, je v tom něco... jiného.“). *Homelife* se někdy hraje jako první akt celovečerní hry *At Home at the Zoo*, přičemž *Příběh ze zoo* je aktem druhým.

Sláva *Příběhu ze zoo* dolehla i do Československa (český divák se s Albeem poprvé setkal v Divadle S. K. Neumanna, dnešním Divadle pod Palmovkou, kde v roce 1963 nazkoušeli *Virginii Woolfovou* pod názvem *Kdopak by se Kafky bál?*). V roce 1965 v nově vzniklém Činoherním klubu, po úspěšné inscenaci *Piknik* zakladate-

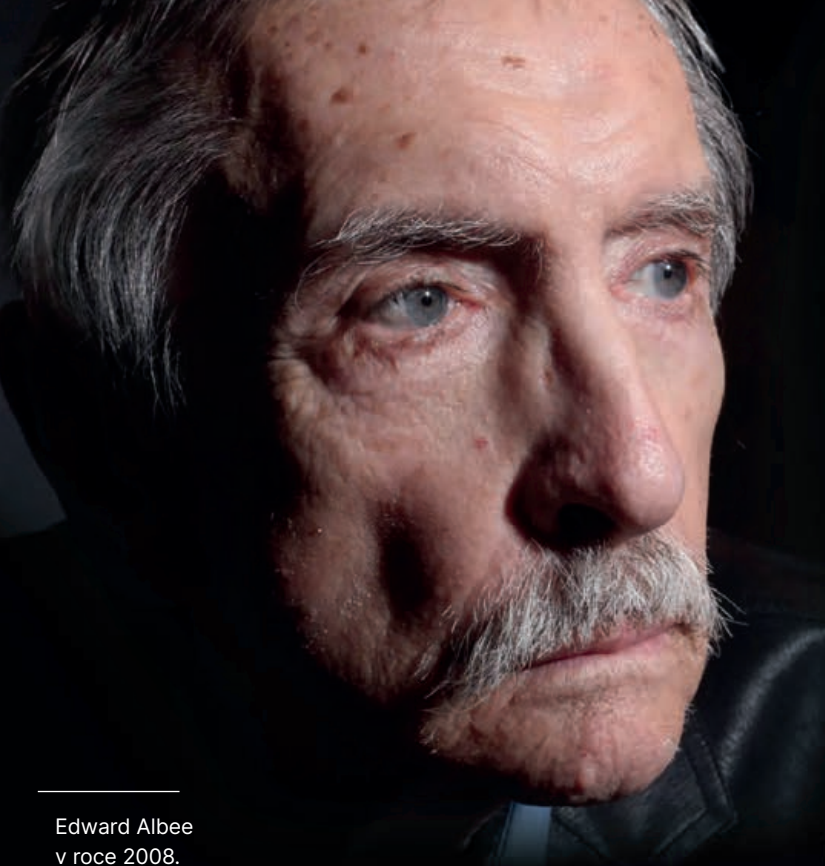
le Ladislava Smočka, bylo třeba doplnit repertoár. Pro takové účely se hodí hra, jejíž technické a finanční nároky nejsou přemrštěné. Dramaturg, umělecký šéf a spoluzakladatel Činoherního klubu Jaroslav Vostrý nabídl herci a režisérovi Janu Kačerovi *Příběh ze zoo*, tedy přesněji řečeno *Stalo se v zoo* (Wanda Zámecká pro nakladatelství Orbis přeložila název pomocí odkazu na repliku „Chcete vědět, co se stalo v zoo?“) a ten souhlasil. *Stalo se v zoo* s dvěma premiérami (5. a 6. října 1965) byla po *Pikniku* a *Penzionu pro svo-*

bodné pány teprve třetí premiéra nového pražského divadla (večer začínal promítnutím půlhodinového filmu Evalda Schorma a Jana Špáty *Zrcadlení*, kde se nad smrtí a smyslem života zamýšlí pacienti i lékaři...). Jaroslav Vostrý chtěl vyzkoušet nové tváře a obsadil obě role dvěma herci. Umožnil tak třem hercům poměřit svůj talent s gigantem Miroslavem Macháčkem hrajícím Jerryho. S Macháčkem alternoval Josef Somr, Petera alternoval František Husák s Josefem Vondráčkem. Disharmonické zkoušení – ne všichni zúčastnění si „sedli“ – vedlo k inscenaci, v níž kritici oceňovali hlavně herecké umění. Diváci ale jednoznačně upřednostňovali *Piknik* a *Penzion* a inscenace se už na konci sezóny 1965/1966 stáhla z repertoáru. *Stalo se v zoo* se na česká jeviště vrátilo zatím šestkrát (naposledy v roce 2005 v Divadle Na Prádle) – moderní překlad Pavla Dominika, který vznikl přímo pro Ungelt, však český divák uslyší poprvé.

Albeeho dlouhá dechberoucí kariéra (zemřel v roce 2016 v osmdesáti osmi letech) je přeplněná tu méně tu více známými, tu více tu méně úspěšnými hrami. Z nich nejvíce ční ty, které napsal v šedesátých letech – kromě *Zoo* a *Virginie Woolfové* také *Křehká rovnováha* (1966), za kterou získal první Pulitzerovu cenu. *Rovnováha* může mnoha motivy připomínat *Virginii Woolfovou* i *Příběh ze zoo* (zvláště Jerryho příběh se psem se zde zrcadlí v Tobiášově příběhu s kočkou, kterou nechal usmrtit jen kvůli tomu, že si přestali rozumět...). V sedmdesátých letech snad i ze vzdoru proti těm, co jej podezřívali, že svůj vrchol má za sebou, překvapil sci-fi komedií o evoluci *Pobřeží* (1975). Setkání dvou lidí s dvěma ještěry mu přineslo druhou Pulitzerovu cenu.

V té době Albeeho alkoholismus dosáhl takové intenzity, že nebyl kanadského sochaře Jonathana Thomase, do něhož se zamiloval v roce 1971 (s McNallym se rozešel po skoro pěti letech), skončil by jako Flanagan. Thomas Albeeho zachránil a v jeho oslnivé vile na pobřeží v Montauku mu vytvořil stabilní domov (svazek jim vydržel až do předčasné smrti Thomase v roce 2005). Albee dál psal, ale žádná z nových her si nezískala takovou pozornost, na jakou byl zvyklý. A to ani *Hra o manželství* (1987), tedy vyjma České republiky. V české premiéře jsme ji v Ungeltu uvedli 14. října 1999. Inscenace se zařadila k nejreprízovanějším titulům v dějinách Ungeltu (388 repríz). Chantal Poullain a Jiřího Schmitzera režíroval Ladislav Smoček: „Obdivuji odvahu, s jakou se divadlo nebálo nabídnout českému divákovi vynikající hru Edwarda Albeeho, kterou se v Americe odvážilo hrát jen několik málo univerzitních divadel a v Evropě jen jedna poloprofesionální skupina anglicky hrající ve Vídni. Hra je skutečný autorův opus magnum. Nanejvýš antikomerční skladba, dílo osobní zповědi zkomponované autorem z bolestné nutnosti vyjádřit

Edward Albee
v roce 2008.

drásavý moment jeho života. Hra je v podstatě vivisekce vztahu, vivisekce takřka nadoraz, která diváky po neskutečně dlouhá léta přitahovala.“

V roce 1991 k sobě Albee zase obrátil pozornost – za již zmiňované *Tři velké ženy* získal třetí Pulitzerovu cenu. Čtvrté nejvyšší možné ocenění pro amerického dramatika sice už nezískal, ale s hrou zkoumající muže středního věku, který miluje manželku i kozu, *Koza aneb Kdo je Sylvie?* (2000), ho měl na dosah. Vizionářský text zkoumající hranice naší tolerance se v posledních letech objevuje na repertoárech divadel skoro tak často jako *Virginie Woolfová*. Spojení se současností Albeemu umožňovala i mnoholetá pedagogická činnost a kontinuální podpora neobjevených umělců – mimo jiné pro tyto účely založil v roce 1967 dodnes fungující Nadaci Edwarda F. Albeeho.

České divadlo má vůči Albeemu velký dluh – rádo se obrací k jistotám (anebo k jeho adaptacím – jako např. k *Všechno na zahradě* nebo *Baladě o smutné kavárně*), ale jeho problematičtější hry sou-

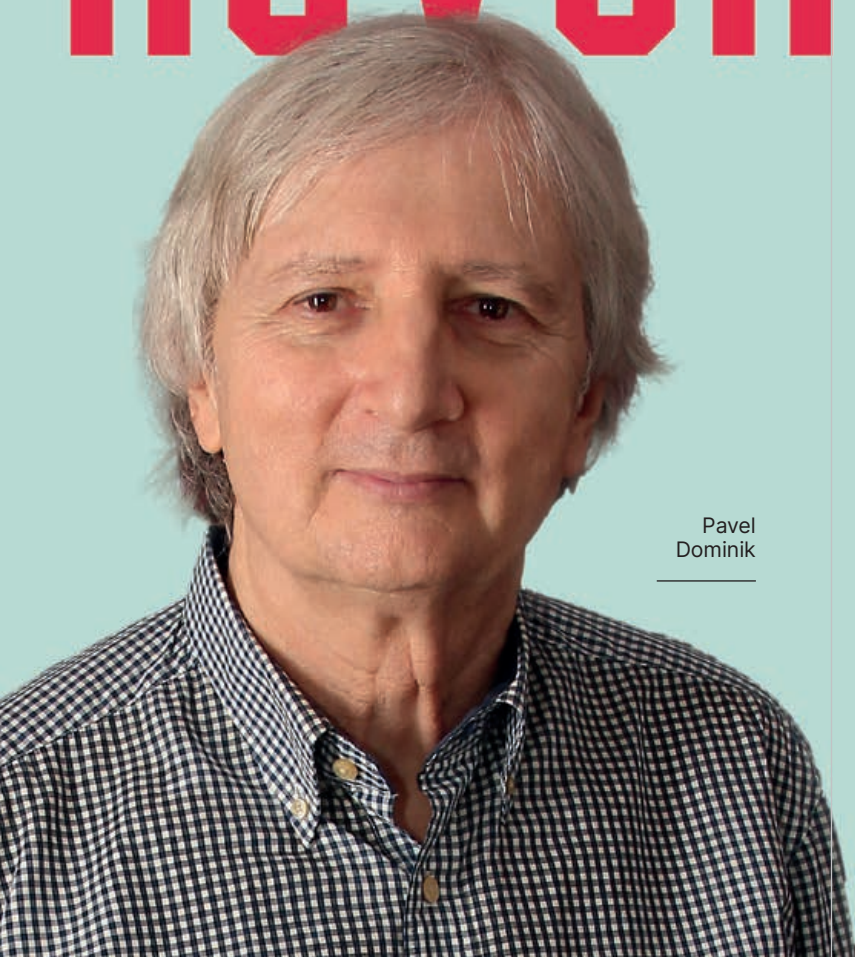
stavně opomíjí. Překlady se zatím vůbec nedočkaly takové režijně-dramaturgické oříšky jako *Tiny Alice* (1964), *All Over* (1970), *The Lady from Dubuque* (1980), *The Man Who Had Three Arms* (1983), *The Play About the Baby* (1998) a další. „Kde jinde začít... pochopit a možná i bejt pochopenej... kde začít se vzájemným pochopením, než...“ ...ponorem do díla velikána Edwarda Albeeho.

Napsal Pavel Ondruch

Režisér Jiří Pokorný

ROZHOVOR

Pavel
Dominik

s překladatelem Pavlem Dominikem

Pavel Dominik (1952) je přední český překladatel, jehož výjimečné postavení na poli uměleckého překladu stvrdila jak Jungmannova cena, tak Státní cena za překladatelské dílo. Čtenáři prózy jej důvěrně znají z jeho vycizelovaných překladů Vladimíra Nabokova (*Lolita*, *Ada aneb Žár*, *Hrdinský čin...*) či z překladů Salmana Rushdieho (*Děti půlnoci*, *Zem pod jejím nohami*, *Maurův poslední vzdech...*). Kromě toho je také specialistou na překlady divadelních her. Pro jeho schopnost vystihnout ducha díla a jeho jazyk pak přenést do mluvené češtiny na něj nedá dopustit řada dramaturgů, režisérů a herců. I proto na počátku divadelní sezóny 2022 / 2023 uvádí česká divadla – od těch největších po amatérská – několik desítek inscenací, pod nimiž je jako překladatel podepsán právě on. Přímou pro Ungelt, kde jej již léta považujeme za svého „domácího“ autora, přeložil neuvěřitelných 13 her. Obliba hitů jako *Šest tanečních hodin v šesti týdnech*, *Ledňáček*, *Pan Halpern* a *pan Johnson*, *Deštivé dny* či *Vejšlap* je určitě i jeho zásluha. Nevyhýbá se však ani nejnáročnějšímu světovému dramatickému repertoáru, který převádí – se zachováním všech dramatikových fines – zasvěceně a přitom srozumitelně (*Dobrou noc*, *mami* anebo právě *Příběh ze zoo*). Je neuvěřitelné, že dílo Pavla Dominika si tak dlouho udržuje špičkovou kvalitu, jeho poslední práce jsou důkazem, že je stále na vrcholu sil – ostatně pro Divadlo Ungelt připravuje další překlady.

Mohl bys nám něco říct o svém vztahu k Edwardu Albeemu?

S Albeem jsem se poprvé setkal ve svých patnácti šestnácti letech při poslechu rozhlasového seriálu o světovém dramatu. Jeden díl byl věnován právě Albeemu. Přesně si vybavuji, jak jsem si po poslechu pořadu poznamenal do sešitu jeho jméno. Neviděl jsem tehdy žádnou z inscenací jeho her, všechno jsem se snažil dohnat později. Během studia na pražské anglistice jsem se pak zabýval britským a americkým dramatem detailněji. Albee rozhodně patří k autorům, kteří mi doslova vyrazili dech.

Pavel Dominik s Edwardem Albeem, který v roce 1985 navštívil Prahu.

S Albeem ses dokonce setkal osobně, když v osmdesátých letech navštívil Prahu...

Došlo k tomu někdy v roce 1985, kdy u nás působil jako velvyslanec Spojených států William Luers, velký podporovatel nezávislé kultury a disentu, který k nám zval významné představitelé americké kultury. Zúčastnil jsem se tehdy scénické adaptace textu Sama Sheparda, kterou Albee přivezl, a později neuvěřitelně inspirativního, přátelského, nenuceného setkání s autorem na recepci ve velvyslančově rezidenci. Albee byl milý a trpělivý, choval se velmi vstřícně a skromně. Na první pohled upoutal svým hlubokým, pronikavým pohledem.

Vybavíš si, co se ti honilo hlavou, když jsi poprvé četl *The Zoo Story*?

Úplně přesně asi ne, je to přece jen už dávno, anglický originál se mi dostal do rukou někdy na počátku 70. let. Odhaduji však, že hru jsem rozhodně nečetl tak pozorně a důkladně jako později, spíš jsem se snažil rozpoznat, v čem se skrývá její údajná absurdita a co je na ní existenciálního, protože právě to byly atributy, které nás tehdy přitahovaly jako magnet. Také „odcizení“ mělo ohromné kouzlo...

Wanda Zámecká pro vydání Orbisu v roce 1964 přeložila *The Zoo Story* jako *Stalo se v zoo*. Proč jsi se nakonec rozhodl pro jiný titul?

Myslím si, že nový název, mně to tak alespoň připadá, více reflektuje obsah hry – na rozdíl od onoho „stalo se“ nabízí více výkladů, neoznačuje pouze jednu epizodu, je příběhem, který se odehrává před našima očima, ale i příběhem o zoo a zároveň příběhem, který vlastně nikdy neuslyšíme. Příběh, to je děj se začátkem a koncem. Mimochodem, tento titul také dědicové schválili.

Jaká byla specifika překladu této hry?

Autor má všechno do detailu promyšlené, každá replika má své přesné místo a obsah. Důležité bylo rytmizovat české věty v dlouhých monologích. S textem, který se vyznačuje až jakousi zvláštní melodičností, se pak lépe pracuje a navíc – hercům se snadněji učí.

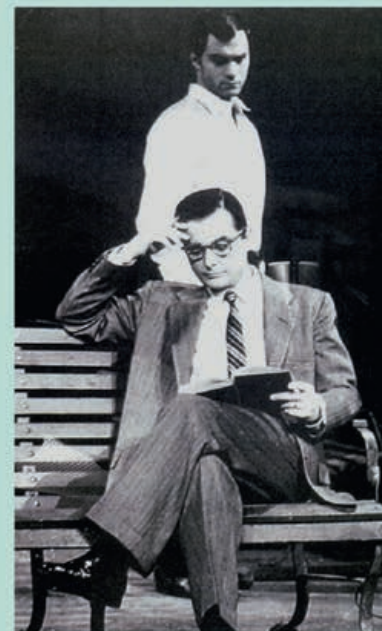
Dědicové Albeeho práv jsou pověstní svou náročností. Práva k provozování udělil jen přísně prověřeným subjektům, přičemž celý proces získávání svolení je komplikovaný a je třeba splnit celou řadu požadavků. Stejně nároční jsou i na překladatele, nekompromisně vyžadují tzv. zpětný překlad. Co přesně zpětný překlad obnáší? Popsal bys nám, jak probíhala komunikace s dědici?

Komunikace probíhala prostřednictvím agentury Aura-Pont, která mě zastupuje. Kdyby šlo jen o zpětný překlad! Dědicové si vyměnili vytvoření excelové tabulky se čtyřmi sloupci, do nichž jsem měl vepsat, a to po větách: text originálu, překlad do češtiny, zpětný překlad do angličtiny a v posledním sloupci zdůvodnění odchylek mezi zněním originálu a prvním českým překladem. Moje argumentace vycházela mj. z filologické analýzy textu, gramatických a syntaktických odlišností mezi oběma jazyky. Musel jsem také vysvětlit kompenzaci idiomů, nebo i naše vnímání amerických reálií a zvyklostí a jejich pojmenování. Těch poznámek pak bylo, tuším, téměř pět set... Byl jsem z toho zoufalý, ale jiné cesty k uvedení titulu nebylo. Všichni jsme si oddechli, když přišla zpráva, že překlad – včetně titulu – je schválen. Musel jsem upravit jen dvě drobnosti, z nichž bylo patrné, že ze strany majitelů práv nešlo o žádnou svévoli, že mými argumenty se v Americe zabýval nejen zdatný filolog, ale i erudovaný znalec Albeeho díla.

Příběh ze zoo je již tvůj třináctý překlad pro Divadlo Ungelt. Které inscenace ti nejvíce utkvěly v paměti – ať už z jakýchkoli důvodů?

Z každé inscenace jsem měl nebo mám radost, v paměti mi utkvěly všechny. Bude to bohužel znít jako klišé, ale nedá se svítit – nerad bych z nedostatku prostoru některé vynechal, a proto uvedu jen tu „iniciační“, od níž se začala odvíjet má spolupráce s Divadlem Ungelt: hra *Ledňáček*, první spolupráce s režisérem Ladislavem Smočkem, herecký koncert Aleny Vránové, Petra Kostky a Františka Němce.

Rozhovor v říjnu 2022 vedl
Pavel Ondruch.

Americká premiéra *Příběhu ze zoo* v newyorském Provincetown Playhouse roku 1959.
Peter: William Daniels, Jerry: George Maharis.
Režie: Milton Katselas.

New York Manhattan

Oblast, kde je Jerryho činžovní dům

Zastávka metra

„Stromy a křoví“, z kterých
„policajti vyháněli teplouše“

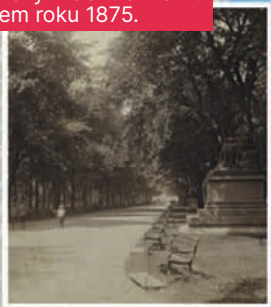
Peterova lavička

Domov Petera
a jeho rodiny

74. ulice

56. ulice

Lavičky v Central Parku
kolem roku 1875.

Vstup do Central
Park Zoo v roce 1942.

Central Park Zoo

Jerryho cesta
po Páté Avenue
na sever

Greenwich
Village

Byt, ve kterém Edward Albee
napsal *Příběh ze zoo*

Washingtonovo
náměstí

Dobová pohlednice
se lvem z Central Parku.

Zastávka metra

Pohled na bazén s lachtany
v Central Park Zoo z roku 1942.

Jerryho cesta
metrem

Central Park v roce 1958.

V Divadle Ungelt můžete v sezóně 2023/2024 dále vidět

BRÁCHA

SIMON GRAY, dva muži a jedna žena. Osudový milostný trojúhelník v průběhu dvaceti čtyř let. Komorní rodinná sága slavného britského dramatika. Hrají Marek Němec, Igor Orozovič a Veronika Khok Kubařová (za dvojroli Anity a Wendy se umístila v širší nominaci na Cenu Thálie 2023). Režie Pavel Ondruch.

CESTA K VODOPÁDŮM

LEE BLESSING, po bolestném rozvodu přišel i o milovanou nevlastní dceru. Dokáže to napravit? Fascinující jevištní road-movie o hledání cesty k sobě i tomu druhému. Hrají Jiří Langmajer (za roli Opičáka se umístil v širší nominaci na Cenu Thálie 2022) a Anežka Šťastná. Režie Michal Dočekal. Inscenace není vhodná pro děti do 16 let.

DEŠTIVÉ DNY

KEITH HUFF, drsní chlapíci Denny a Joey jsou parťáky u chicagské policie. A velcí přátelé – každý problém dokáže vyřešit. Až do teď... Strhující kriminální drama ve světové premiéře hrály filmové hvězdy Daniel Craig a Hugh Jackman. Hrají Richard Krajčo a David Švehlík. Režie Janusz Klim-sza. Inscenace není vhodná pro děti do 16 let.

DOBROU NOC, MAMI

MARSHA NORMAN, Jessie se rozhodla. Zbývá už jen vše svěřit matce... Strhující psychologické drama, které v roce 1983 získalo Pulitzerovu cenu. Hrají Tatjana Medvecká a Lucie Štěpánková. Režie Vít Vencí.

DOVOLENÁ PANÍ JOSEFY

DANY LAURENT, žádné manželství není v takových troskách, aby ho jedna svérázná hospodyně nedokázala zachránit. Úspěšná francouzská komedie o tom, jak umí být život krásný a zábavný, i když to tak někdy nevypadá. Hrají Jitka Smutná, Tereza Nekudová a Radek Valenta nebo Ondřej Novák. Režie Milan Schejbal.

HOUSLE

DAN MCCORMICK, doposud se oba bratři protloukali newyorskými ulicemi jen těžko. Všechno se ale může změnit. Zlodějčkovské komediální drama o dvou bratřích a jejich rodinném příteli, kde naděje na lepší život odhalí pohnutou rodinnou minulost i sílu charakterů. Hrají Milan Hein, Jiří Langmajer a Pavel Liška. Režie Ladislav Smoček.

KRÁSNÁ VZPOMÍNKA

STEPHEN TEMPERLEY, jaké to je být pianistou nejhorší zpěvačky všech dob? Bizarní příběh Florence Foster Jenkinsové plný živě hrané jazzové i operní hudby. Hrají Bára Štěpánová (za roli madam Jenkinsové se umístila v širší nominaci na Cenu Thálie 2022) a Ondřej Brousek. Režie Martin Čičvák.

MISS DIETRICH LITUJE

GAIL LOUW, matka a dcera. Regina Rázlová jako MARLENE DIETRICH a Simona Postlerová jako MARIA RIVA ve strhujícím rodinném souboji. Láska a sebeláska. Zlatý prach slávy a neúprosný čas. Věčná bitva s minulostí. Kdo zvítězí? Režie Radovan Lipus.

PAN HALPERN A PAN JOHNSON

LIONEL GOLDSTEIN, u hrobu paní Florence se setkají dva staří muži, pan Halpern a pan Johnson. Jednoho z nich čeká velké překvapení... Hra měla

světovou premiéru v Londýně a svou poslední roli v životě si v ní zahrál Sir Laurence Olivier. Divadlo Ungelt ji uvádí s Petrem Kostkou a Františkem Němcem. Režie Ladislav Smoček.

PŘÍTELKYNĚ

JEN SILVERMAN, „Rozvedená padesátnice hledá spolubydlící. Zn: Klidný podzim života.“ Na inzerát odpoví Robyn, akorát je pravý opak toho, co si Sharon přála... Dojemná komedie, v níž se usedlá domácnost kdesi v zapadákově otfese v základech. Hrají Alena Mihulová a Jitka Smutná. Režie Tereza Karpianus.

PSTRUZI

EDOARDO ERBA, dopis konečně našel svého adresáta. Změnil život automechanikovi, jeho ženě i dělníkovi z místní továrny. Italská komedie o obavách, kterým lze čelit jen s humorem. Hrají Pavel Liška, Jaromír Dulava a Alena Mihulová. Režie Jakub Šmíd.

ROZPRAVY MILANA HEINA

Talk-show, ve které spolu rozprávějí principál našeho divadla Milan Hein a jeho dva pokaždé jiní herečtí kolegové. Pořad natáčí Český rozhlas Dvojka.

SKOŘÁPKA

MARCIN SZCZYGIELSKI, v zapadlé knihovně se schází nesourodá dvojice. Zakřiknutá knihovnice a suverénní zlatokopka. Co přinese toto setkání? Komedie o nečekaném přátelství a cestě ke svobodě. Hrají Alena Mihulová a Petra Nesvačilová. Režie Pavel Ondruch.

SKLENĚNÝ STROP

DAVID HARE, dva rozdílné světy, dva nesmiřitelné přístupy k životu a jeden společný pocit viny, kterého se nejde zbavit. Fascinující střet dvou silných osobností, které se nedokáží přestat milovat, ačkoli je všechno proti. Hrají Tatiana Dyková, Jiří Langmajer, Matěj Pěvrátil nebo Vladimír Pokorný. Režie Vít Vencí.

SLEPICE NA ZÁDECH

FRED APKE, muž zapomněl na její narozeniny. Je to dostatečný důvod k vraždě? Bláznivá groteska o šílenství, k němuž vás dožene manželství. Hrají Tatiana Dyková, Vojtěch Dyk a Radovan Klučka. Režie Jaromír Dulava.

STAŘÍ MISTŘI

GER THIJIS, dva bratři. Oba herci. Jeden slavný a úspěšný – František Němec, druhý celý život v jeho stínu – Milan Hein. Nizozemská tragikomedie z divadelního zákulisí. Režie Milan Schejbal.

STŮL PRO DVA

STEWART PRINGLE, Denise a Harry jsou ze stejného městečka, ale přesto se skoro neznají. Až dosud... Něžná komedie o lásce ve zralém věku. Hrají Alena Mihulová a Dalibor Gondík. Režie Pavel Ondruch.

TANEČNÍ HODINY

MARK ST. GERMAIN, jak naučit tančit autistického profesora, který nemá rád doteky? Stačí ho poslat k tanečnici s nohou v ortéze... Romantická komedie o sblížení dvou samotářů, jejichž silná vůle možná překoná i nepřekonatelné. Hrají Miroslav Táborský a Petra Nesvačilová. Režie Pavel Ondruch.

VEJŠLAP

PETER QUILTER, tři stárnoucí kamarádi na úpatí hory a dvoudenní túra před nimi. Cíl je jasný: překonat krizi středního věku. Komediální oslava přátelství, přírody a života. Hrají Martin Písařík, Petr Stach a Jan Holík. Režie Pavel Ondruch.

VŠECHNY BÁJEČNÉ VĚCI

DUNCAN MACMILLAN, JONNY DONAHOE, seznam všeho, pro co stojí za to žít. Napište ho s námi? Monodrama, které věří v lepší svět. Hraje Richard Krajčo. Režie Karin Krajčo Babinská.

Dárci židlí

Zlata ADAMOVSká | Prof. Dadja ALTENBURG-KOHL & Daniel PEŠTA |
Jitka ASTEROVÁ | Norbert AUERBACH | Jiří BARTOŠKA |
Prof. MUDr. Vladimír BENEŠ, DrSc. | Martin BEZOUŠKA | Lucie BÍLÁ |
Ing. Michal BORGES | Jana BREJCHOVÁ | Tereza BRODSKÁ |
Ondřej BROUSEK & Martin ČIČVÁK | Hana BUREŠOVÁ |
Zuzana BYDŽOVSKÁ a Miroslav ETZLER | Aleš CIBULKA | Vilma CIBULKOVÁ |
Věra ČÁSLAVSKÁ | Soňa ČERVENÁ | Jitka ČVANČAROVÁ | Martina DELIŠOVÁ |
Magdalena DIETLOVÁ a Dr. Milan SLÁDEK | Divadlo HOGO FOGO |
Michal DOČEKAL | Pavel DOMINIK | Zeno DOSTÁL | Jaromír DULAVA |
Josef DVOŘÁK | Helena DVOŘÁKOVÁ | Tatiana DYKOVÁ | Monika ELŠÍKOVÁ |
Fero FENIČ | Ladislav FIALKA | Květa FIALOVÁ | pes FILIP | Ing. Jan FISCHER CSc. |
Jefim FIŠTEJN | MUDr. Alfred GEBHARD | Dalibor GONDÍK | Václav HAUPT |
Dagmar a Václav HAVLOVI | Bohumila a Walter HEINOVI | Šárka HEJNOVÁ |
Ljuba HERMANOVÁ | Hana a Karel HERMÁNKOVI | Radek HOLUB |
MUDr. Radkin HONZÁK | Prof. MUDr. Cyril HÖSCHL, DrSc., FRCPsych. |
PhDr. Slavomil HUBÁLEK | Eva a Václav HUDEČKOVI | František HUSÁK |
Vítězslav JANDÁK | Nina JIRÁNKOVÁ | MUDr. Milan JIRÁSEK | Adam JUNEK |
PhDr. Vladimír JURAČKA | Jiří JUST | KAESER KOMPRESSOREN s.r.o. |
Kateřina DVOŘÁKOVÁ KALOČOVÁ & Zdeněk KALOČ | Jan KANZELSBERGER |
Ivan KLÁNSKÝ | Dušan KLEIN | Radovan KLUČKA | Milan KŇAŽKO |
PhDr. Petr KOLÁŘ | KOOPERATIVA POJIŠŤOVNA, a.s., Vienna Insurance Group |
Miloš KOPECKÝ | Petr KOSTKA | JUDr. Dominika KOLOWRAT-KRAKOWSKÁ |
Ing. Martin KRAFL | Richard KRAJČO | JUDr. Tomáš KRAUS | Pavel KRÍŽ |
Vendula KRÍŽOVÁ | Marta KUBIŠOVÁ | Blanka a Jiří KUBÍKOVI |
MUDr. Roman KUFA | Mgr. Dalibor LACINA | Jiří LANGMAJER | Jiří LÁBUS |
Pavel LIŠKA | Radovan LUKAVSKÝ | Hana MACIUCHOVÁ | Jana MALÁ |
Dana a Petr MALÁSKOVI | JUDr. Hana MARVANOVÁ | Carmen MAYEROVÁ |
Taťjana MEDVECKÁ | Alena MIHULOVÁ | Zuzana a Matěj MINÁČOVI |
Jitka MOLAVCOVÁ | Zuzana a Martin MOLNÁROVI | Otakar MOTEJL |
Petr MOTLOCH | Kamila MOUČKOVÁ | Ladislav MRKVIČKA | Jiří MUCHA |
Vincent NAVRÁTIL | Světlana NÁLEPKOVÁ | Václav NECKÁŘ | Luděk NEKUDA |
Petra NESVAČILOVÁ | Prof. MUDr. Petr NEUŽIL, CSc., FESC | Jitka NĚMCOVÁ |
František NĚMEC | Mathilde NOSTITZ | Ondřej NOVÁK | MUDr. Martin NOVOTNÝ |
Pavel ONDRUCH | Gustav OPLUSTIL | Ota ORNEST | Igor OROZOVIČ |
Jeňýk PACÁK | Prof. MUDr. Pavel PAFKO, DrSc. | Irena PAVLÁSKOVÁ |
Halína PAWLOWSKÁ | Mgr. Robert PERGL | Libor PEŠEK | Prof. MUDr. Jan PIRK, Dr.
Sc. | Martin PÍSAŘÍK | Jindřich POLÁK | Viktor POLESNÝ | Simona POSTLEROVÁ |
Václav POSTRÁNECKÝ | Chantal POUILLAIN | Michal PROKOP | Vlasta PRŮCHOVÁ-
HAMMEROVÁ | Regina RÁZLOVÁ | Vlastimil RIEDL | Pražská realitní kancelář ROYAL
– Ing. Jaroslav KOŠTÁL | Linda RYBOVÁ | RYOR, a.s. | Alena SCHÄFEROVÁ |
Milan SCHEJBAL | Jiří SCHMITZER | Jan a Libuše SCHNEIDEROVI |
Vladimír a Petr SÍSOVI | Jan SKALICKÝ | Marta SKARLANDTOVÁ | Petr SLAVÍK |
Tomáš SLÁMA | Ladislav SMOČEK | Jitka SMUTNÁ & Tereza NEKUDOVÁ |
Olga SOMMEROVÁ & Olga ŠPÁTOVÁ | Jiří STACH | Petr STACH |
Simona STAŠOVÁ | Jiří SUCHÝ | Jiří SVOBODA | Dana SYSLOVÁ | Petr ŠTĚPÁNEK |
Lucie ŠTĚPÁNKOVÁ | Jana ŠTĚPÁNKOVÁ | Bára ŠTĚPÁNOVÁ | Karel ŠTOLBA |
David ŠVEHLÍK | Libuše ŠVORMOVÁ | Jan TEPLÝ | Pavel TIGRID | TON a.s. |
TRICO | Vilém UDATNÝ | Milan UHDE | Eva URBANOVÁ | Marta VANČUROVÁ |
Petra a Josef VAVROUŠKOVI | Vít VENCĽ | Ondřej VETCHÝ | Pavel VĚTROVEC |
Oldřich VÍZNER | Alena VRÁNOVÁ | Pavel VRBA | Petr WEIGL |
prof. PhDr. Petr WEISS | Anna WETLINSKÁ | Jan a Zuzana WIENEROVI |
Valérie ZAWADSKÁ | Zdeněk ZDENĚK | Stanislav ZINDULKA |

Ungelt

Ungelt, zvaný také jako Týnský dvůr, je jedna z historicky nejvýznamnějších pražských lokalit. Blok zástavby byl původně opevněným kupeckým dvorcem. Obchodníci si mohli v areálu odpočinout, pokud zaplatili poplatek. Tomuto clu se říkalo staroněmeckým slovem ungelt. Odtud také dnešní název areálu. Kromě celnice tady kupci měli dvůr, špitál a kostel. Po obvodu dvora, který sloužil jako tržiště, vyrůstaly nejstarší románské domy. Základy domu, v němž sídlí Divadlo Ungelt, pocházejí z 11. století a jsou k vidění v klubu divadla. Celý dům tu stojí od 14. století.

Divadlo Ungelt založil Milan Hein a 2. října 1995 ho po boku Miloše Kopeckého slavnostně otevřel. Miloš Kopecký tehdy divadlu věnoval – jako symbol přízně – své oblíbené otáčivé křeslo. Tím započal tradici, v níž každý rok darují herci, umělci a osobnosti veřejného života divadlu svou „židli s příběhem“. Na těchto unikátních darech můžete posedět v divadelním klubu a ve foyeru divadla.

